

TARSUS
ÜNİVERSİTESİ

TARSUS ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ

TARSUS UNIVERSITY
JOURNAL OF THE FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES
Yıl/Year:2024, Cilt/Vol:5, Sayı/Issue:2, ss./pp. 237- 261

(e-ISSN:2757-5357)

MUHASEBEDE İHTİYATLILIK KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ Bibliometric Analysis of Studies on Accounting Conservatism

Prof. Dr. Selim CENGİZ
Sorumlu Yazar/Corresponding Author
Kırıkkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü
selimcengiz@kku.edu.tr
0000-0002-2013-9590

Öğr. Gör. Dr. Göksel ÇELEBİ
Kırıkkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü
gokselcelebi@kku.edu.tr
0000-0001-8855-8284

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Şükrü DİLSİZ
Kırıkkale Üniversitesi
Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek
Yüksekokulu
Muhasebe ve Vergi Bölümü
msdilsiz@kku.edu.tr
0000-0002-0955-7898

Makale Türü	:İnceleme
Makale Gönderim Tarihi	:14.10.2024
Makale Revizyon Tarihi	:26.11.2024
Makale Kabul Tarihi	:29.11.2024

Atf/Citation: Cengiz, S., Çelebi, G., ve Dilsiz, M. Ş. (2024). Muhasebede ihtiyatlılık konusundaki çalışmaların bibliyometrik analizi. *Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 237-261.

Doi: 10.56400/tarsusiibfdergisi.1566903

Öz

Bu çalışmanın amacı, muhasebede ihtiyatlılık konusundaki bilimsel çalışmaların belirli parametreler kapsamında bibliyometrik analizini yapmaktır. Elde edilecek veriler yordamıyla ve konunun entelektüel yapısı ile günümüz ve geleceğe dair eğilimlerini belirleyerek literatürün yönüne ilişkin bir perspektif sunmaktır. Çalışma kapsamında Web of Science (WoS) veri tabanında 06.10.2024 tarihinde yapılan taramada 2001-2024 yılları arasında muhasebede ihtiyatlılık konusunda yapılan 730 makalenin verilerinden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde *bibliometrix* paketi ve R yazılımında yer alan *biblioshiny* uygulaması kullanılmıştır. Analiz sonucunda yıllar içinde muhasebede ihtiyatlılık konusunda yapılan yayın sayısının arttığı tespit edilmiştir. *Journal of Accounting & Economics* ve *Accounting Review*'in alanda en etkili dergiler arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca Lobo Gj. ve Garcia Osma B.'nin en fazla yayın yapan yazarlar olduğu ve yazarların bağlı olduğu kurumlar olan Houston Üniversitesi ve California Berkeley Üniversitesi'nin ilk sıralarda olduğu belirlenmiştir. Kazanç yönetimi, kurumsal yönetim ve finansal performans en sık kullanılan anahtar kelimeler arasındadır. Bu konuda uluslararası alanda en çok ortak çalışmanın ABD ve Çin arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmanın, muhasebede ihtiyatlılık konusunda uluslararası literatürdeki bilimsel çalışmaların genel seyrini belirlemesi bakımından gelecekte yapılacak çalışmalar için rehber olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Muhasebede İhtiyatlılık, Bibliyometrik Analiz, Web of Science (WoS).

Abstract

The purpose of this study is to provide a perspective on the extant scholarship by determining the current and future trends with the detailed structure of the data obtained by using bibliometric analysis on the effect of the records on accounting conservatism. The study utilized data from 730 articles on accounting conservatism published between 2001 and 2024, obtained through a Web of Science (WoS) data scan conducted on October 6, 2024. The *bibliometrix* package and the *biblioshiny* application in the R software were used in the analysis of the data. The analysis revealed a steady increase in publications on accounting conservatism over the years. The analysis showed that the *Journal of Accounting & Economics* and *Accounting Review* were among the most influential journals in the field. Additionally, Lobo Gj. and Garcia Osma B. were identified as the authors with the most publications, while the University of Houston and the University of California, Berkeley were recognized as the leading institutions with which they were affiliated. Earnings management, corporate governance and financial performance are among the most frequently used keywords. It has been determined that the most collaboration in the international arena on this subject is between the USA and China. This study will be a guide for future studies in terms of determining the general course of records in the international literature on accounting conservatism.

Keywords: Accounting Conservatism, Bibliometric Analysis, Web of Science (WoS).

GİRİŞ

Ülkemizde muhasebeyle ilgili düzenlemelerden olan ve 26.12.1992 tarihinde yayınlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde (MSUGT) ihtiyatlılık kavramı, muhasebenin temel kavramlarından biri olarak belirtilmiş olup, "Muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmelerin gelecekte karşılaşılabileceği risklerin göz önünde tutulması" olarak açıklanmıştır. Muhasebenin temel kavramları arasında yer alan ihtiyatlılık kavramı temkinlilik, muhafazakârlık, tutuculuk, tutarlılık gibi benzeri isimlerle de ifade edilmektedir. Ayrıca 27.10.2018 tarihli, 30578 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan muhasebe standartlarındaki Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve de ise ihtiyatlılık, belirsizlik koşullarında yargıda bulunurken temkinli davranmak olarak açıklanmaktadır. Örnek olarak muhasebe standartlarına göre stokların değerlemesi, piyasa değeri ve maliyet değeri arasında düşük olanın tercih edilmesi ve maddi duran varlıklarda değer düşüklüğünün tespit edilmesi gibi uygulamalar ihtiyatlılık kavramının bir gereğidir (Zhong, 2017). İhtiyatlılık kavramı muhasebe ve finansal raporlama temelinde önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca gelişimi, muhasebe tarihinde uzun yıllara dayanmaktadır. İhtiyatlılık ilkesi muhasebenin niteliksel özelliklerinden biri olmakla birlikte muhasebenin işleyişini, raporlama ve ölçme kavramlarının temelini oluşturmaktadır. Raporlama ve ölçme muhasebenin temelini oluşturmakla birlikte, finansal durum tablolarında nelerin yer alacağı ve hangi tutarda olacağı belirlenmesinde esas görev almaktadır (Akbulut, 2021: 23). Muhasebede ihtiyatlılık kavramının var olma sebebi, muhasebeye konu olan işletme faaliyetlerindeki belirsizlikler ve objektif verilerin yokluğundan dolayı yapılan ölçümlerin geçici olmasıdır. Bu sebeple ihtiyatlılık kavramı gereğince firmanın karşılaşılabileceği riskler ve belirsizlikler değerlendirilerek bir yargıya varılması gerekir. Böylece potansiyel giderler için karşılık ayrılması gerekir (Dursun, 2007: 21). Muhasebede ihtiyatlılık, muhasebe uygulamalarını düzenlemek için değil, kazancı ve kaynak tahsisini artıran finansal raporlama verileri elde etmek amacıyla yapılan bir işlemdir. Ayrıca özün önceliği, tarafsızlık ve karşılaştırılabilirlik kavramlarına aykırı olmamasına dikkat edilmelidir. Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise, net aktiflerin ve karların kastan ve devamlı olarak olması gerektiğinden düşük gösterilmemesidir. Kasten yapılan düşük göstermenin doğru bir işlem olmadığı bilinmelidir (Akdoğan ve Aydın, 1987: 289).

Kavramın gereği olarak gelirin gerçekleşmesinin beklenmesi, giderin sonuç hesaplarında yer alması için zararın kesinleşmesinin beklenmesi eleştirilmektedir. Diğer bir ifadeyle gelir ve kârların olabildiğince geç muhasebeleştirilmesi, gider ve zararların da en erken şekilde finansal tablolara yansıtılması amaçlandığından eleştirilmektedir. Bununla birlikte ihtiyatlılık kârın özelliklerinden birisi olmasından dolayı önemli hale gelmektedir. Muhasebe ve finansal raporlama üzerinde ihtiyatlılığın mevcut etkileri doğrultusunda tartışmalar devam etmektedir. İhtiyatlılık ilkesini savunanlar, varlık ve gelirlerini yüksek olarak muhasebeleştirilen ve yüksek hesaplayan, kârını da ortaklarına buna göre dağıtan işletmelerin uzun vadede sürdürülebilirliklerini tehlikeye atacağını ve bunun da yatırımcıları zarara uğratacağını belirtmektedirler. Bu sebeple işletmelerin ilerleyen dönemlerde karşılaşılabilecekleri risklerden korunmak amacıyla ihtiyatlılık ilkesine uygun raporlama yapması gerektiğini vurgulamaktadırlar. İhtiyatlılık ilkesini eleştirenler ise ihtiyatlılık ilkesinin zaman zaman kavramsal çerçevedeki değerlendirme ölçütleriyle çeliştiğini ve ihtiyatlılık ilkesinin gizli yedekler yaratması nedeniyle finansal tabloların tarafsızlığını zedelediğini ifade etmektedirler (Kurt, 2021: 1).

Diğer yandan muhasebe alan yazınında muhasebede ihtiyatlılık önemli bir konudur. Zira konuyla ilgili bilimsel çalışmalar, entelektüel tartışmalar ve çözüm önerileri bilimsel çalışmaların gündemine daha çok gelebilir. Muhasebede ihtiyatlılık konusunu ele alan ve öneriler geliştirecek bilimsel çalışmaların sayısının artması, konunun hem düzenleyici kurumların hem de karar alıcıların gündeminde kalmasını sağlayarak gerekli düzenlemeler için yol gösterici olabilir. Ayrıca muhasebede ihtiyatlılık kavramının uluslararası literatürde yer aldığı çalışmaların ele alınması, çeşitli açılardan önemli olan çalışmaların ve yazarların incelenmesi önemli hale gelmektedir. Bu bağlamda bibliyometrik analiz çeşitli alanlarda ve konularda tarihi süreçte meydana gelen gelişmeleri incelemek amacıyla kullanılmaktadır. Muhasebe ve denetim alanında bibliyometrik analiz yönteminin kullanıldığı çeşitli çalışmalar bulunmakla birlikte, bu konudaki çalışmaların sayısı yeterli değildir. Bu nedenle bibliyometrik analiz yöntemiyle çalışmaların nicel görünümünün ortaya konulması önem arz etmektedir. Bibliyometrik analiz yöntemi, bilimsel çalışmaların belirli değişkenler kapsamında incelenmesi, değerlendirilmesi ve ölçülmesini sağlayan, geleceğe yönelik politikaların meydana getirilmesine yardımcı olan bir yöntemdir (Alkan, 2014: 42). Bibliyometrik analiz yöntemi genellikle bilimsel haritalama ve performans analizi olmak üzere iki temel yaklaşıma dayanmaktadır. Performans analizi, ele alınan akademik çalışmaların alıntı temelinin analiz etmeye odaklanırken, bilimsel haritalama yöntemi ise çalışmaların kavramsal çerçevesine odaklanarak görsel haritalama tekniklerini kullanmaktadır (Yücememiş ve Altınışık, 2022: 286-287). Bibliyometrik çalışmalarda genellikle bibliyometrik haritalama tekniği kullanılmaktadır. Çeşitli konularda ve alanda yapılan akademik çalışma verilerinin analiz edilmesini ve söz konusu verilerin görselleştirilmesini sağlayan analiz tekniğidir (Arslan, 2022: 35).

Alan yazını incelendiğinde genel olarak muhasebe ve denetim alanında çeşitli konularda analiz yapan çalışmalar bulunmaktadır. Ancak literatürde muhasebede ihtiyatlılık üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca muhasebede ihtiyatlılık konusunda çalışma alanı bakımından birçok eksiklik bulunmaktadır. Araştırmacılar öncelikle bu konuyla ilgili kavramsal yapıyı geliştirmelidirler. Çünkü mevcut araştırmalar muhasebede ihtiyatlılık ile ilgili kapsayıcı bir kavramsallık içermemektedir (Ball ve Shivakumar, 2005: 83-128; Basu vd., 2001). Muhasebe literatüründe güncelliğini her dönem koruyan ve önemli bir konu olan muhasebede ihtiyatlılık konusunun incelendiği bu çalışmada konuyla ilgili daha önce yapılan bilimsel çalışmaların literatür gelişimi ve mevcut durumu incelenmiştir. Dolayısıyla bibliyometrik analiz yönteminin kullanılması, kullanılan değişkenler ve değerlendirmeler açısından çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Bu bakımdan çalışmanın literatüre katkı sunması beklenmektedir.

Bu noktadan hareketle çalışmada, muhasebede ihtiyatlılık konusunda yapılmış bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizini yaparak, elde edilen verilerle bu konunun mevcut durumunu belirli parametreler kullanarak analiz etmek, ilgili konuda çalışacak araştırmacılara günümüz ve geleceğe dair eğilimleri belirleyerek katkı sunmak amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, “muhasebede ihtiyatlılık” başlığı altında Web of Science (WoS) veri tabanında yer alan 2001-2024 yılları arasındaki çalışmaların bibliyometrik analizine yer verilmiştir. Ülkelerin, dergilerin, kuruluşların ve yazarların konuyla ilgili olarak alanla ilgili katkılarını göstermek üzere görsel haritalama teknikleri kullanılmış ve yorumlanmıştır. Çalışmada ilk olarak yöntem bölümünde araştırmanın yöntemi ve araştırma sorularına yer verilmiştir. Yöntem

bölümünde daha sonra analizler sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Çalışma, sonuç ve değerlendirme bölümüyle tamamlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular kapsamında gelecek çalışmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Türk Dil Kurumu'nda ihtiyatlılık kavramı dikkatli ve tedbirli davranmak, riskleri en aza indirmek, kötü sonuçları önlemek şeklinde ifade edilmektedir. Muhasebede ihtiyatlılık ise, gelecekte karşılaşılma ihtimali olan olası zararlara karşı tedbir alma şeklinde tanımlanabilir (Ertuğrul, 2014: 59). Diğer bir ifadeyle ihtiyatlılık kavramı, muhasebe olaylarında çeşitli alternatifler arasından en az iyimser olanın tercih edilmesidir. İhtiyatlılığın geleneksel anlamı, muhtemel kârları dikkate almamak, fakat bütün zararları dikkate almak şeklindedir. Muhasebede ihtiyatlılık işletmelerin ileride karşılaşabilecekleri risklere karşın önceden önlem alınmasını sağlayabilen bir muhasebe teorisi. İhtiyatlılık özelliğinin kaynaklarına bakıldığında iki tür ihtiyatlılık bulunmaktadır. Bunlardan ilki koşula bağlı ihtiyatlılık (gelir tablosu ihtiyatlılığı) diğeri ise koşula bağlı olmayan ihtiyatlılıktır (bilanço ihtiyatlılığı). Koşula bağlı ihtiyatlılık, ortaya çıkan değerler arasından düşük olan değer kabul edilmesidir. Koşula bağlı olmayan ihtiyatlılık ise kayıt esnasında önceden belirlenen düşük değer kabul edilmesi olarak ifade edilebilir (Chen vd. 2014: 233-260). 1989 yılında yayımlanan SPK tebliğinde ihtiyatlılık yazılı olarak tanımlanmıştır. 1992 yılında ise Türkiye'de Maliye Bakanlığı MSGUT'de yer alarak tanımlanmıştır. 2005 yılından itibaren ise Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) içerisinde yer alarak ifade edilmiştir (Aktürk, 2008: 10). Farklı değerlendirme yöntemlerine olan ihtiyaç ve gelecek dönemlerde şekillenecek muhasebe işlemleri TFRS ve TMS' nin yanı sıra ihtiyatlılığa bakış açısını da değiştirerek ihtiyatlılığı, kaliteli finansal raporlamanın önemli bir unsuru haline getirmiştir. Finansal bilgilerin güvenilirliği ve ihtiyaca uygunluk dengesi gözetilerek, geleceğe yönelik tahminler sonucunda ayrılacak karşılıklar finansal raporlamadaki ihtiyatlılık düzeyini belirleyecektir. Kayıplar ve kazançlar gerçeğe uygun değer yaklaşımına göre doğru bir şekilde kayıt altına alınır. Olması gereken, gerçekleşmemiş kazançların kayıtlarının azaltılması, gerçekleşmemiş kayıpların ise kayıt edilmesidir (Ertuğrul, 2014: 215). Örneğin ticari mal stoklarının piyasa değerinde meydana gelen bir artış satış gerçekleşmediği sürece gelirlere ilave olmayacaktır. Ancak satışta oluşabilecek muhtemel zarar, satışın gerçekleşmesi beklenmeden giderlere yansıtılacaktır (Sevilengül, 2010: 22).

2. YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, muhasebede ihtiyatlılık konusunda uluslararası literatürü bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemektir. Araştırmada muhasebede ihtiyatlılık konusunda daha önce yapılmış olan çalışmaları matematiksel ve istatistiksel yöntemlerle inceleyen ve konunun tarihsel gelişim sürecini belirlemede kullanılan bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri 06.10.2024 tarihinde Web of Science (WoS) veri tabanına "accounting conservatism" anahtar kelimesi yazılarak sağlanmıştır. Tarama yapılırken doküman türü ve çalışma yılı sınırlanmadan başlık, özet ve anahtar kelime bazında "accounting conservatism" kavramı taratılmış ve toplamda 896 doküman tespit edilmiştir. Daha sonra işletme, yönetim, ekonomi, işletme finansmanı, finans, sosyal bilimler, yayın dili İngilizce,

doküman türü makaleler gibi belirli sınırlamalar yapıldığında toplam doküman sayısı 730 olarak tespit edilmiştir. Çalışmanın analizinde, Aria ve Cuccurullo (2017: 959) tarafından geliştirilmiş “*bibliometrix*” paketi ve *biblioshiny* uygulaması kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmada muhasebede ihtiyatlılık konusunda yayınlanan makalelerle ilgili bilimsel haritalama yapılarak bu konu incelenmiştir. Araştırma kapsamında öncelikle analiz edilen makalelere ait genel bilgiler verilmiştir. Daha sonra sırasıyla; makalelerin yıllara göre dağılımı, makalelerin yıllık toplam atıf sayılarının dağılımı, en fazla yayın yapan dergiler, en fazla atıf alan ilk 10 dergi ve atıf sayılarının dağılımı, dergilerin yerel etkinliği, en fazla yayın yapan ilk 20 yazar, yazarların zaman içindeki verimliliği, yazarların etkinliği/verimliliği, yazarların bağlı olduğu kurumlar, kurumların zaman içinde verimliliği, en fazla yayın yapan ülkeler ve toplam atıf - yayın başına ortalama atıf sayıları, uluslararası alanda en çok atıf alan makaleler, en sık kullanılan anahtar kelimelerin dağılımı, anahtar kelimelerin kullanım sıklığına dair yoğunluk haritası, anahtar kelime trendleri, anahtar kelimelerden oluşturulan eş birliktelik ağı, anahtar kelimelerden oluşturulan kavramsal yapı haritası, anahtar kelimelerin tematik analizi, uluslararası alanda ortak yazarlar (iş birliği) haritası, uluslararası alanda ortak yazarların (iş birliği) makale sayıları ve ortak atıf ağ analizi gibi bilgilere yer verilmiştir. Tablo 1’de analize tabi tutulan makalelere ilişkin genel bilgiler sunulmuştur.

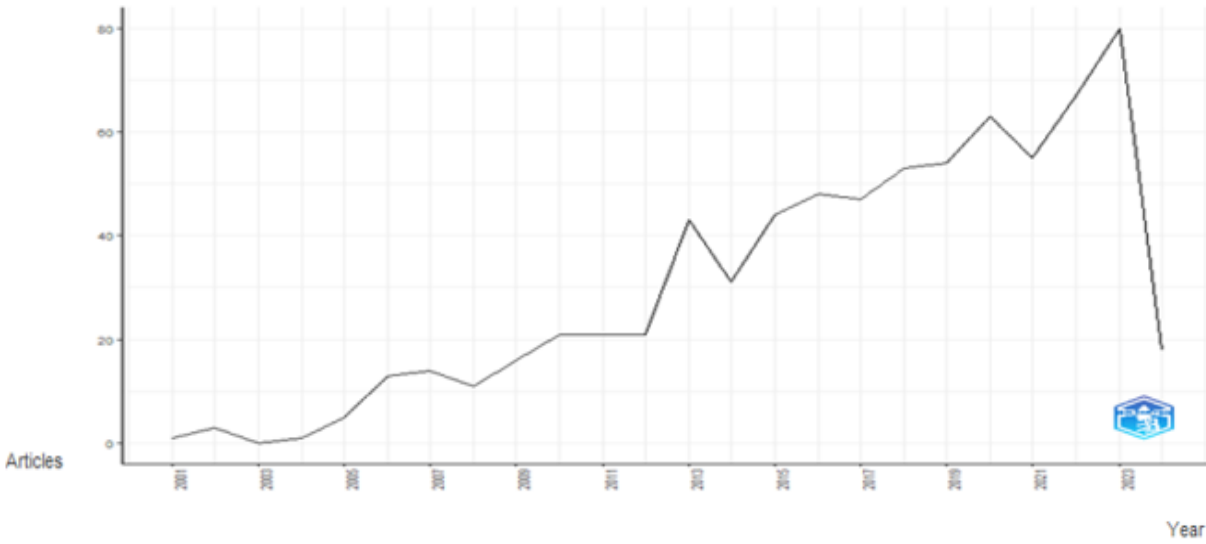
Tablo 1. Veri Hakkında Genel Bilgiler

Dönem	2001- 2024
Kaynak (Dergiler)	170
Toplam makale sayısı	730
Yıllık gelişme oranı	13.39
Makale başına ortalama alıntı	33.38
Kullanılan toplam kaynaklar (Referanslar)	18.618
Anahtar kelimeler	1.020
Toplam yazarlar	1.424
Tek yazarlı dokümanların yazarları	96
Tek yazarlı makaleler	106
Makale başına ortak yazarlar	2.66
Uluslararası ortak yazarlıklar	32.47

Tablo 1’de görüldüğü üzere muhasebede ihtiyatlılık konusunda Web of Science veri tabanında yer alan ilk çalışmanın 2001 yılına ait olduğu tespit edilmiştir. Konuyla ilgili olarak 730 makale 170 farklı dergide yayınlanmıştır. 730 makalenin ortalama alıntı sayısı 33,38, kullanılan referans sayısı 18.618’dir. 730 makalede toplamda 1.020 anahtar kelime bulunmaktadır. Bu makalelerde toplam yazar sayısı 1.424 olup, bunun 106 tanesi tek yazarlıdır. Muhasebede ihtiyatlılık konusunda yayınlanan makalelerin yıl bazında dağılımı Tablo 2’de gösterilmektedir. Daha sonra ise makalelerin 2001-2024 yılları arasında yıllara göre yayınlanma oranları Şekil 1’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Makale Sayıları
2023	80
2022	67
2020	63
2021	55
2019	54
2018	53
2016	48
2017	47
2015	44
2013	43
2014	31
2010	21
2011	21
2012	21
2024	18
2009	16
2007	14
2006	13
2008	11
2005	5
2002	3
2001	1
2004	1
2003	0

Şekil 1. Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı¹

Tablo 2 ve Şekil 1’de muhasebede ihtiyatlılık ile ilgili makalelerin yıllar bazında sayıları ve dağılımları incelendiğinde, bu konunun 2000’li yıllardan itibaren sürekli artan bir trende sahip olduğu anlaşılmaktadır. En az

¹ Web of Science veritabanından alınan veriler kullanılarak bibliometrix” paketi ve biblioshiny uygulaması ile elde edilmiştir.

çalışmanın 1 makaleyle 2001 yılına, en çok çalışmanın ise 80 makaleyle 2023 yılına ait olduğu görülmektedir. Tablo 3'te makalelerin atıf sayılarının dağılımı verilmiştir.

Tablo 3. Makalelerin Atıf Sayılarının Dağılımı

Yıllar	Makale Başına Ortalama Toplam Atıf	Makale Sayısı	Yıllık Ortalama Toplam Atıf
2001	676	1	28,17
2002	274,67	3	11,94
2004	30	1	1,43
2005	116	5	5,8
2006	118,62	13	6,24
2007	136,21	14	7,57
2008	174,55	11	10,27
2009	109,75	16	6,86
2010	59,86	21	3,99
2011	44,19	21	3,16
2012	60,05	21	4,62
2013	46,65	43	3,89
2014	43,58	31	3,96
2015	32,75	44	3,28
2016	47,33	48	5,26
2017	24,34	47	3,04
2018	15,09	53	2,16
2019	14,13	54	2,36
2020	13,25	63	2,65
2021	9,16	55	2,29
2022	5,3	67	1,77
2023	2,42	80	1,21
2024	1,33	18	1,33

Tablo 3'te görüldüğü üzere muhasebede ihtiyatlılık konusunda 2001 yılında 1 makale yayınlamıştır. 2001 yılında bu konuda yıllık ortalama 28,17 atıf, toplamda ise 676 atıf almıştır. Makale başına ortalama atıf ile yıllık ortalama atıf sayıları açısından en verimli yıl 2001 yılıdır. 2001 yılında araştırma konusu ortalama 28,17 atıf almıştır. Aşağıda yer alan Tablo 4'te muhasebede ihtiyatlılık konusunda en fazla yayın yapan ilk 10 dergi yer almaktadır.

Tablo 4. Muhasebede İhtiyatlılık Konusunda En Fazla Yayın Yapan Dergilerin Dağılımı

Dergiler	Makale Sayıları
Journal of Business Finance & Accounting	45
Accounting Review	37
Contemporary Accounting Research	36
Journal of Accounting & Economics	32
Review of Accounting Studies	29
European Accounting Review	27
Accounting Research	20
Review of Quantitative Finance and Accounting	19
Accounting and Finance	18
Journal of Accounting and Public Policy	18

Tablo 4’te muhasebede ihtiyatlılık konusunda en fazla yayın yapan ilk 10 dergi gösterilmiştir. Buna göre söz konusu 10 dergiden ilki 45 adet makaleyle “Journal of Business Finance & Accounting” dergisidir. İkinci sırada 37 makale sayısı ile “Accounting Review”, üçüncü sırada ise 36 makaleyle “Contemporary Accounting Research” dergileri yer almaktadır. Analize dâhil edilen makalelerin kendi içerisinde kıyaslanmasıyla üretilmiş, en fazla atıf alan ilk 10 dergi ve atıf sayıları Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Makalelerde En Fazla Atıf Alan İlk 10 Dergi ve Atıf Sayılarının Dağılımı

Dergiler	Atıf Sayısı
Journal of Accounting & Economics	6.674
Accounting Review	4.405
Journal of Financial Economics	2.255
Journal of Accounting Research	2.130
Journal of Finance	1.719
Contemporary Accounting Research	1.273
Review of Accounting Studies	1.262
Accounting Research	1.127
Working Paper	804
Journal of Business Finance & Accounting	705

Tablo 5’te analize dâhil edilen makalelerde en fazla atıf alan ilk 10 dergi ve atıf sayıları gösterilmiştir. Buna göre 6.674 adet atıf sayısı ile “Journal of Accounting & Economics” dergisidir. İkinci sırada 4.405 atıf sayısı ile “Accounting Review”, üçüncü sırada ise 2.255 atıf sayısı ile “Journal of Financial Economics” dergisidir. En üretken 10 derginin zaman içinde yayınlanmış olan makaleleri ve almış oldukları atıflar Tablo 6’da gösterilmiştir.

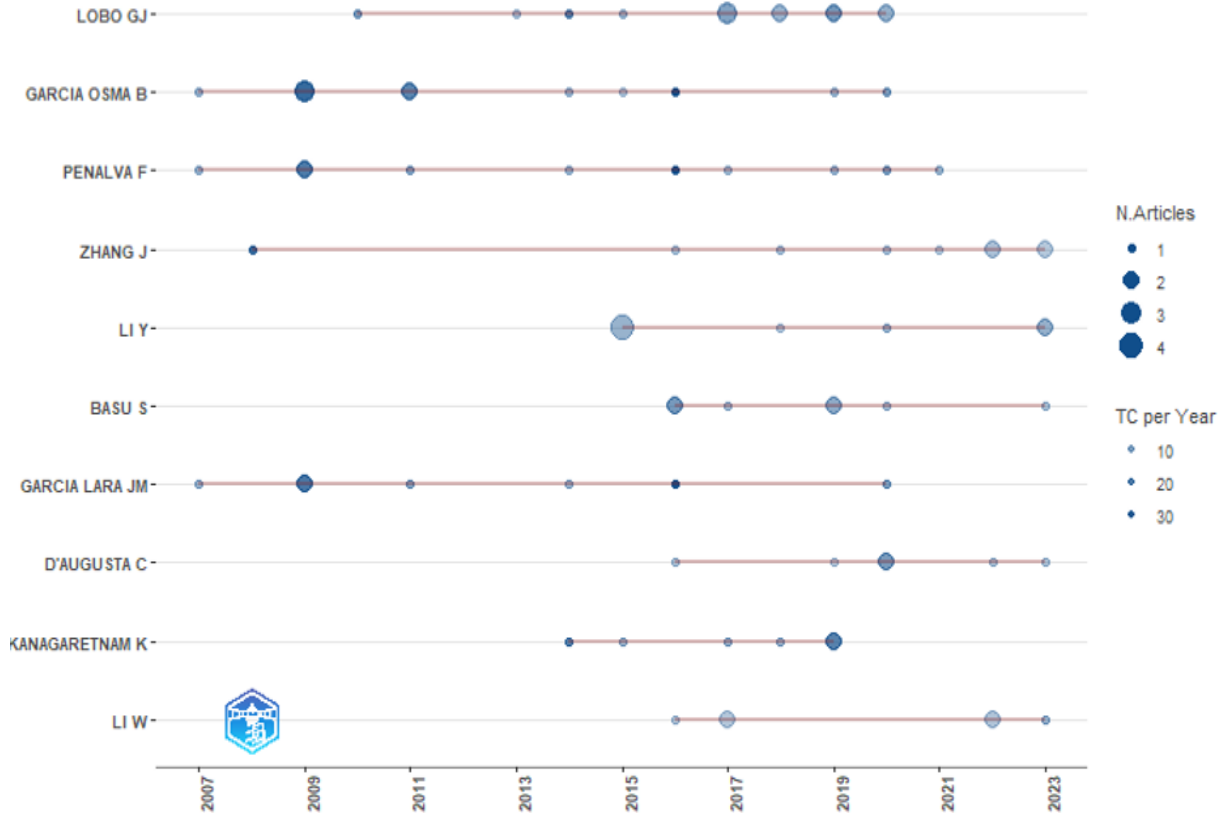
Tablo 6. Dergilerin Yerel Etkinliği

Source	h_index	g_index	m_index	Toplam Atıf	Yayın Sayısı	İlk Yayın Yılı
Journal of Accounting & Economics	26	32	1,083	5.418	32	2001
Accounting Review	21	37	0,913	2.763	37	2002
Contemporary Accounting Research	21	36	1,05	2.449	36	2005
Journal of Business Finance & Accounting	19	29	1,055	918	45	2007
Review of Accounting Studies	19	29	0,904	1.968	29	2004
Journal of Accounting Research	17	20	0,85	2.587	20	2005
European Accounting Review	15	27	0,789	959	27	2006
Accounting and Finance	12	18	0,666	426	18	2007
Review of Quantitative Finance and Accounting	11	17	0,578	306	19	2006
Accounting Horizons	9	10	0,642	281	10	2011

Yıllara göre dergilerde yayınlanan makaleler ve aldıkları atıfları gösteren Tablo 6 incelendiğinde “Journal of Accounting & Economics” dergisi, 2001 yılında yayınlanmış olan makaleler ve almış olduğu yıllık toplam atıf sayısı ile öne çıkmaktadır. Muhasebede ihtiyatlılık konusunda yayın sayılarına göre yazarların dağılımı Tablo 7’de gösterilmiştir. Ayrıca zaman içerisinde yazarların makaleleri ve aldıkları atıfları Şekil 2’de gösterilmiştir.

Tablo 7. En Fazla Yayın Yapan İlk 20 Yazar

Yazarlar	Makale sayıları
Lobo Gerald J.	13
Garcia Osma Beatriz	11
Penalva Fernando	10
Zhang Jieying	9
Li Yifan	8
Basu Sudipta	7
Garcia Lara Juan Manuel	7
D'augusta Carlo	6
Kanagaretnam Kiridaran	6
Li Wanli	6
Li Xiping	6
Liu Y	6
Ahmed Anwer S.	5
Ahmed Kamran	5
Chen Shimin	5
Khalifa Maha	5
Kim Jeong Bon	5
Patatoukas Panos N.	5
Walker Martin	5
Wang Cong	5

Şekil 2. Yazarların Zaman İçindeki Verimliliği

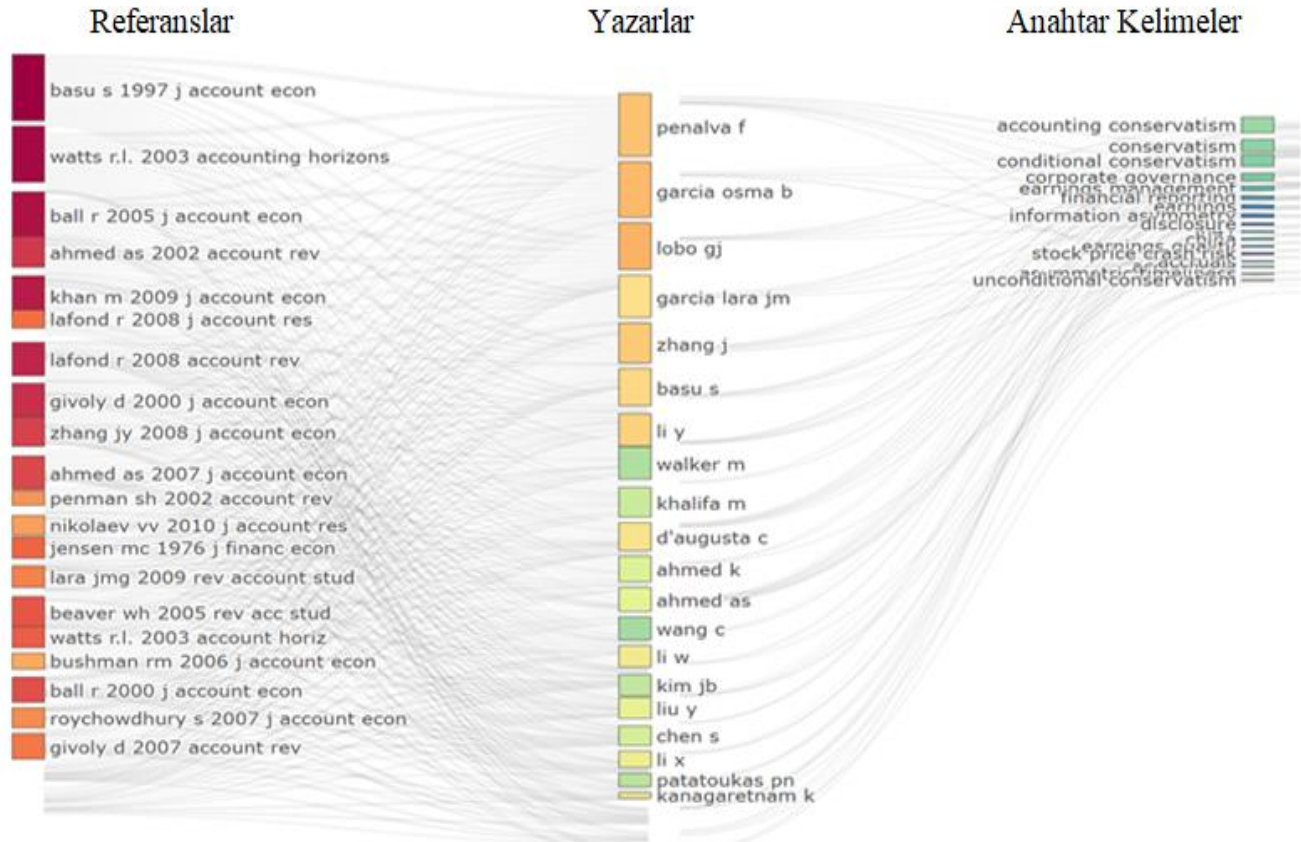
Tablo 7 ve Şekil 2’de görüldüğü üzere en fazla yayın yapan ilk 20 yazarın bilgileri incelendiğinde muhasebede ihtiyatlılık konusunda 13 adet makaleyle en fazla çalışmanın “Lobo Gerald J.”ye ait olduğu görülmektedir. İkinci sırada 11 adet makale sayısı ile “Garcia Osma Beatriz”, üçüncü sırada ise 10 adet makale sayısı ile “Penalva Fernando” yer almaktadır. Ayrıca son yıllarda muhasebede ihtiyatlılık konusunda en çok çalışma yapan yazarların sırasıyla “Zhang Jieying”, “Li Yifan” ve “Basu Sudipta” olduğu görülmektedir. Araştırmaya dâhil edilen makalelerin yazarlarının etkinlik/verimlik değerleri Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Yazarların Etkinliği/Verimliliği

Yazar	h_index	g_index	m_index	Toplam Atıf	Yayın Sayısı	İlk Yayın Yılı
Garcia Osma Beatriz	11	11	0,611	1166	11	2007
Lobo Gerald J.	10	13	0,666	661	13	2010
Penalva Fernando	10	10	0,555	1010	10	2007
Garcia Lara Juan Manuel	7	7	0,388	949	7	2007
Basu Sudipta	6	7	0,666	204	7	2016
Kanagaretnam Kiridaran	6	6	0,545	438	6	2014
Li Xiping	6	6	0,545	775	6	2014
Li Yifan	6	8	0,6	105	8	2015
Wang Cong	5	5	0,333	188	5	2010
Zhang Jieying	5	9	0,294	474	9	2008

Muhasebede ihtiyatlılık konusunda çalışma yapan yazarların yerel etki verimliliği Tablo 8’de görüldüğü üzere h_index değerleri sırasıyla en yüksek olan “Garcia Osma Beatriz”, “Lobo Gerald J.”, ve “Penalva Fernando”dur.

Anahtar kelimeler, yazarların adları ve kaynakçalar arasındaki ilişkiyi gösteren üç alan grafiği Şekil 3’te gösterilmiştir. Söz konusu grafikte, muhasebede ihtiyatlılık konusunda yayınlanan makalelerde en fazla kullanılan referanslar, en fazla makalesi olan yazarlar ve en fazla tercih edilen anahtar kelimeler gösterilmektedir. Değişkenler arasındaki ilişki bağlantı çizgileriyle gösterilmektedir. Grafikte bulunan dikdörtgenlerin boyutu üç değişkenin birbiriyle olan ilişkilerini göstermektedir.

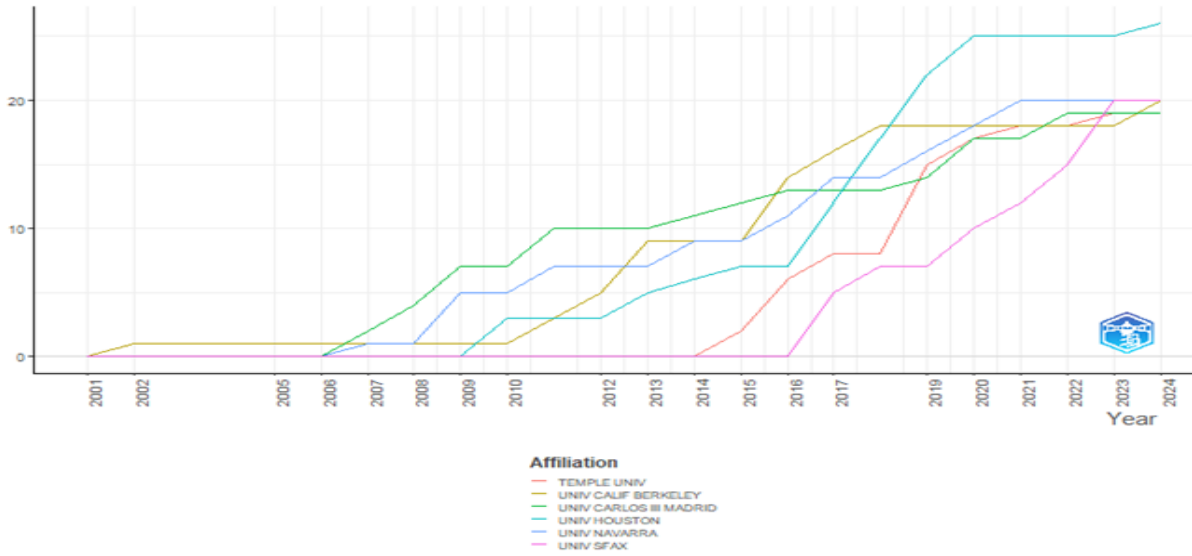
Şekil 3. Üç Alan Grafiği

Şekil 3’te görüldüğü üzere muhasebede ihtiyatlılık konusunda en fazla yayın yapan yazarların Penalva Fernando, Garcia Osma Beatriz ve Lobo Gerald J. olduğu görülmektedir. Söz konusu yazarların çalışma konularının/temalarının “kurumsal yönetim” ve “kazanç yönetimi” olduğu göze çarpmaktadır. Yazarların bağlı olduğu kurumlar Tablo 9’da gösterilmiştir. Ayrıca kurumların zaman içinde verimliliği Şekil 4’te gösterilmiştir.

Tablo 9. Yazarların Bağlı Olduğu Kurumlar

Kurumlar	Yazar Sayısı
University Houston	26
University Calif Berkeley	20
University Navarra	20
University Sfax	20

Temple University	19
University Carlos III Madrid	19
Stanford University	17
University Chicago	17
University Texas Austin	16
La Trobe U University	15
York University	15
Penn State University	14
University Teknol Mara	14
Korea University	13
Mcmaster University	13
University Manchester	13
University Toronto	13
University Valencia	13
Xiamen University	13
Beijing Normal University	12

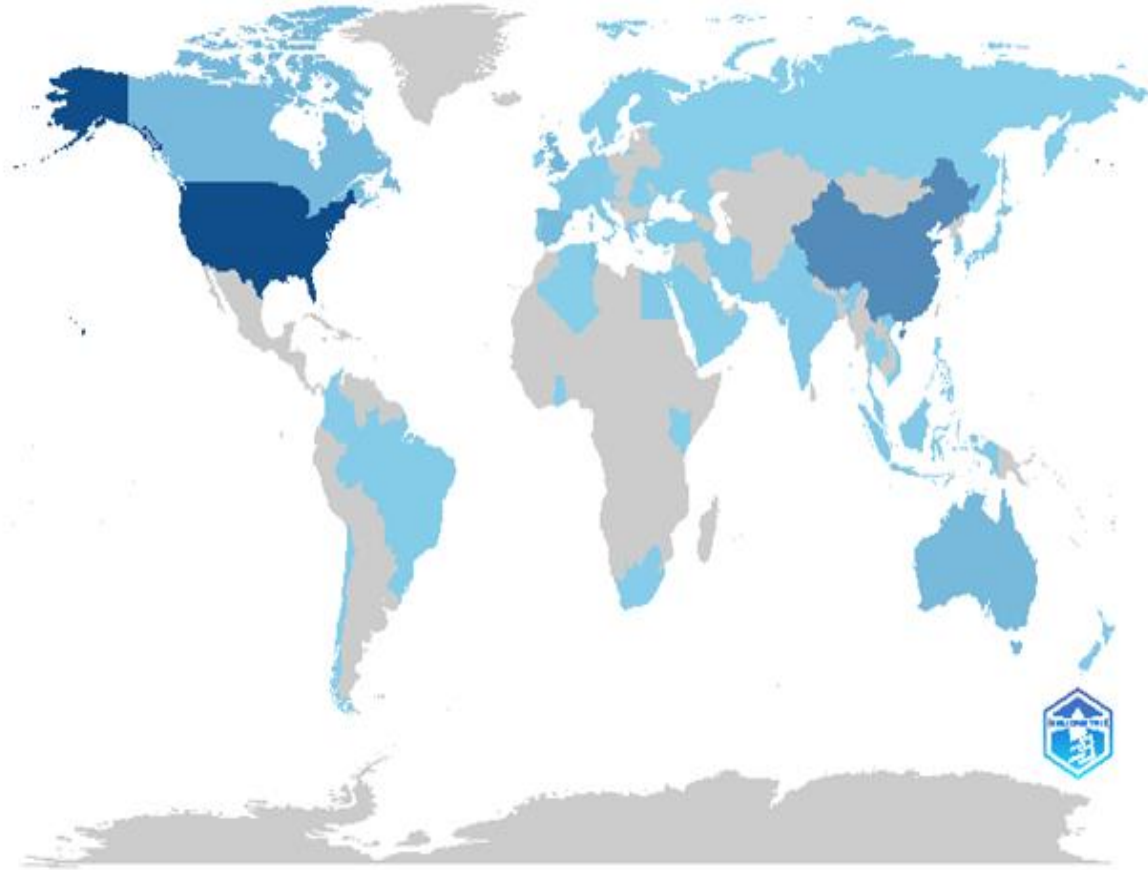

Şekil 4. Kurumların Yıllar içerisinde Verimliliği

Tablo 9 ve Şekil 4’te görüldüğü üzere muhasebede ihtiyatlılık konusunda yayınlanmış olan makale yazarlarının bağlı oldukları kurumlar incelendiğinde “Houston University” (26) ve “California Berkeley University”, “Navarra University” ve “Sfax University” (20) yazarla yer almaktadır. Ülkelerin toplam atıf ve yayınların ortalama atıf sayıları Tablo 10’da (en az 2 yayın yapılan ülkeler) gösterilmiştir. Ayrıca Şekil 5’te en fazla yayın yapan ülkelerin görseli sunulmuştur.

Tablo 10. En Fazla Yayın Yapan Ülkeler ve Atıf Sayıları

Ülkeler	Makale Sayısı	Makale sayısının yüzdeliği	Ülke İçi (SCP) İşbirliği	Ülkeler Arası (MCP) İşbirliği	MCP %
USA	252	34,520	191	61	24,3
CHINA	112	15,342	69	43	38,4
AUSTRALIA	38	5,205	24	14	36,9
CANADA	38	5,205	20	18	47,4
UNITED KINGDOM	34	4,657	16	18	52,9
SPAIN	33	4,520	24	9	27,3
KOREA	16	2,191	12	4	25
TUNISIA	14	1,917	11	3	21,5
GREECE	12	1,643	6	6	50
INDIA	10	1,369	7	3	30
IRAN	10	1,369	9	1	10
ITALY	10	1,369	5	5	50
JAPAN	10	1,369	10	0	0
GERMANY	9	1,232	8	1	11,2
FINLAND	8	1,095	5	3	37,5
INDONESIA	8	1,095	6	2	25
NEW ZEALAND	8	1,095	4	4	50
PORTUGAL	8	1,095	8	0	0
EGYPT	6	0,821	3	3	50
FRANCE	6	0,821	5	1	16,7
MALAYSIA	6	0,821	3	3	50
SINGAPORE	6	0,821	1	5	83,4
BRAZIL	5	0,684	5	0	0
JORDAN	5	0,684	4	1	20
NETHERLANDS	5	0,684	1	4	80
PAKISTAN	5	0,684	3	2	40
CROATIA	4	0,547	4	0	0
NORWAY	4	0,547	2	2	50
SAUDI ARABIA	4	0,547	2	2	50
U ARAB EMIRATES	4	0,547	1	3	75
CYPRUS	3	0,410	1	2	66,7
IRELAND	3	0,410	3	0	0
ISRAEL	3	0,410	1	2	66,7
VIETNAM	3	0,410	2	1	33,4
CHILE	2	0,273	2	0	0
SOUTH AFRICA	2	0,273	2	0	0
SWEDEN	2	0,273	1	1	50
SWITZERLAND	2	0,273	0	2	100
TURKEY	2	0,273	2	0	0
UKRAINE	2	0,273	0	2	100
YEMEN	2	0,273	0	2	100

Şekil 5. En Fazla Yayın Yapan Ülkelerin Görseli

Tablo 10 ve Şekil 5'te görüldüğü üzere, en çok yayın yapan ilk 5 ülke sırasıyla; ABD (252), Çin (112), Avustralya (38), Kanada (38) ve Birleşik Krallık (34)'tür. Veri tabanından alınan veriler kapsamında dergilerde yayınlanmış uluslararası alanda en çok atıfta bulunulan ilk 10 makale Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Uluslararası Alanda En Çok Atıf Alan Makaleler

Yazar ve Dergi İsmi	Makalenin DOI Numarası	Toplam Atıf	Yıllık Ortalama Atıf
BARTH ME, 2001, J ACCOUNT ECON	10.1016/S0165-4101(01)00019-2	676	28,167
KHAN M, 2009, J ACCOUNT ECON	10.1016/j.jacceco.2009.08.002	669	41,813
FRANCIS JR, 2008, CONTEMP ACCOUNT RES	10.1506/car.25.1.6	561	33
BALL R, 2006, J ACCOUNT RES	10.1111/j.1475-679X.2006.00198.x	509	26,789
BUSHMAN RM, 2006, J ACCOUNT ECON	10.1016/j.jacceco.2005.10.005	483	25,421
KIM JB, 2016, CONTEMP ACCOUNT RES	10.1111/1911-3846.12112	471	52,333
ZHANG J, 2008, J ACCOUNT ECON	10.1016/j.jacceco.2007.06.002	415	24,411
AHMED AS, 2002, ACCOUNT REV	10.2308/accr.2002.77.4.867	412	17,913
AHMED AS, 2007, J ACCOUNT ECON	10.1016/j.jacceco.2007.01.005	395	21,944

Uluslararası alanda en fazla atıf alan makaleler Tablo 11’de gösterilmiştir. Analiz sonucunda en fazla atıf alan makalenin Barth ME (2001) tarafından “Journal of Accounting and Economics” dergisinde yayınlanan “The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view” başlıklı makaledir. Khan M (2009) tarafından “Journal of Accounting and Economics” dergisinde yayınlanan “Estimation and empirical properties of a firm-year measure of accounting conservatism” başlıklı makale en çok atıf alan diğer makale olarak tespit edilmiştir. Muhasebede ihtiyatlılık konusunda yayınlanan makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin sayısı ve yüzdelik oranları kapsamında oluşturulan kelime ağacı Şekil 6’da gösterilmiştir.

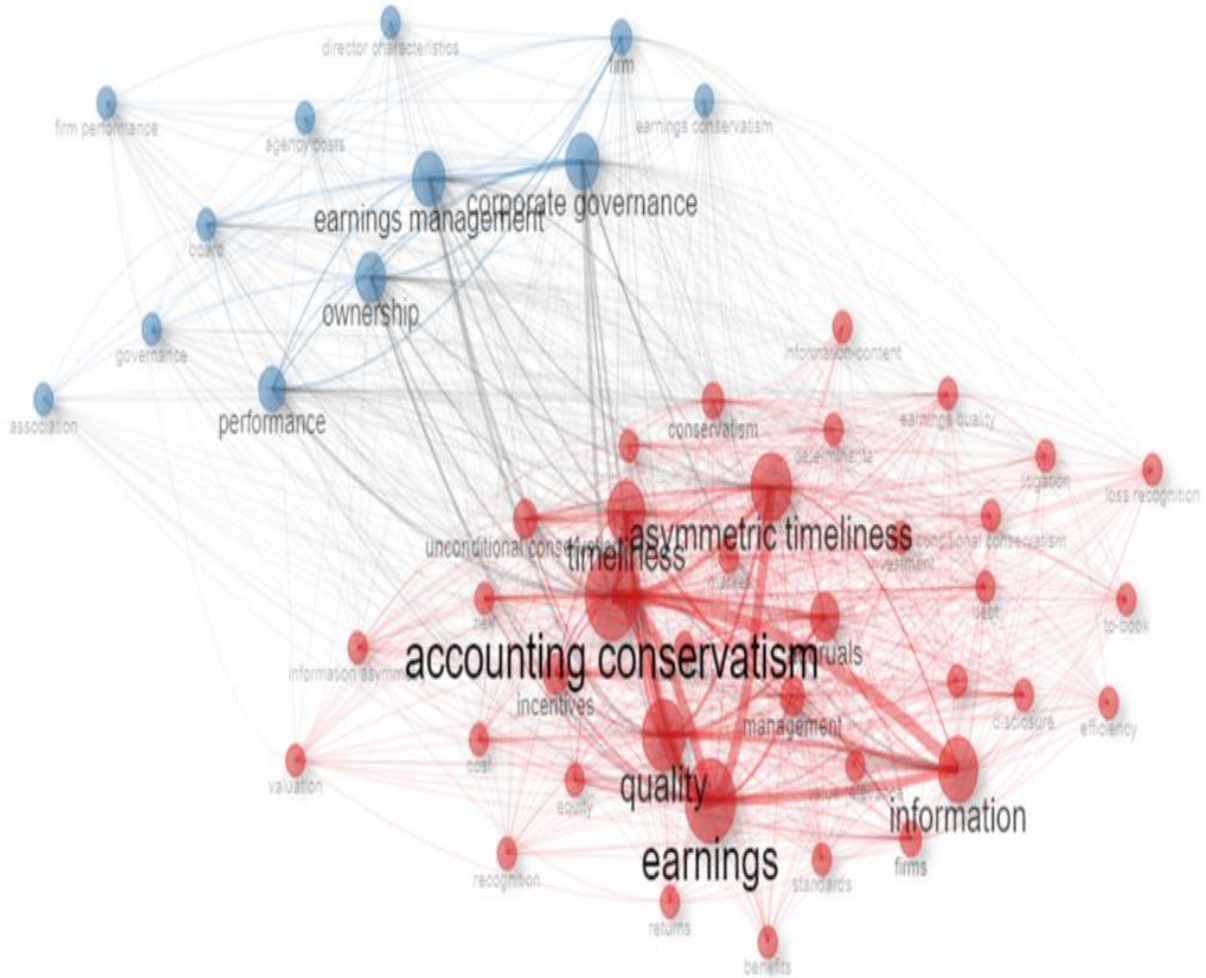

Şekil 6. Anahtar Kelimelerin Dağılımı (Kelime Ağacı)

Analize dâhil edilen makalelerde en fazla kullanılan anahtar kelimelerin sayısı ve yüzdelik dağılımlarını gösteren Şekil 6’da, alanda öne çıkan konuların belirlenmesi amacıyla yayınlanan makalelerde kullanılan anahtar kelimeler tespit edilmiştir. Buna göre en çok kullanılan 5 anahtar kelime sırasıyla “accounting conservatism”, “earnings”, “quality”, “asymmetric timeliness” ve “information” olarak tespit edilmiştir. Ayrıca yayınlanmış makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin trend konularının yıl bazında dağılımı Şekil 7’de sunulmuştur. Buna göre söz konusu alanda yıllar içerisinde çalışma konularının değiştiği görülmektedir. Daha sonra ise Şekil 8’de anahtar kelime kullanımı yoğunluğuna göre

Şekil 8’de verilen kelime bulutu, muhasebede ihtiyatlılık konusunda yazılan makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimeleri göstermektedir. Kelimenin boyutunun büyümesi ve merkezde olması ilgili kelimenin kullanımının arttığını gösterir. Buna göre en çok kullanılan kavramların muhasebede ihtiyatlılık, kazanç, kalite, performans ve kazanç yönetimi olduğu görülmektedir.

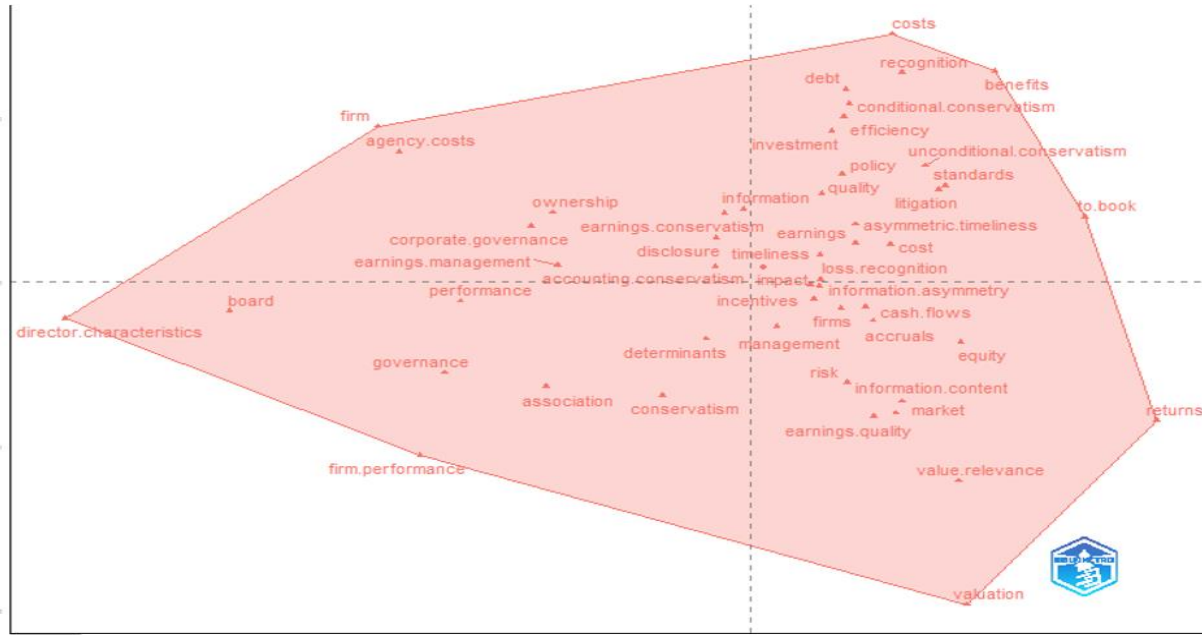
Analize dâhil edilen makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin ortak kullanılmasıyla oluşturulan yapı Şekil 9’da gösterilmiştir. Eş kelime ağı olarak da bilinen eş birliktelik ağı yayınlarda kullanılan kelimeler arasında ilişki kurmak ve araştırılan alanın kavramsal yapısını oluşturmak amacıyla kullanılmaktadır. Şekilde görünen renkler, her bir kelimenin ait olduğu kümeleri ve konuları göstermektedir.

Şekil 9. Anahtar Kelimelerden Oluşturulan Eş Birliktelik Ağı

Şekil 9’da görüldüğü üzere, anahtar kelimeler kapsamında oluşturulan eş birliktelik ağında 2 farklı küme oluşmuştur. Bu durumun nedeni ise araştırmaya sadece bir konunun dâhil edilmesidir. Aynı renkte oluşan kümelerdeki ağların büyüklükleri, yakınlıkları ve kullanıldıkları sıklıkları görülmektedir. “Muhasebede ihtiyatlılık” kavramı ele alınan konudan dolayı en büyük ağa sahiptir. Diğer kümede ise “kazanç yönetimi”, “kurumsal yönetim”, “performans” ve “sahiplik” gibi kavramların bir ağ oluşturulduğu görülmektedir.

Şekil 10'da kavramsal yapı haritası verilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin genellikle bir arada kullanılıp kullanılmaması kapsamında birbirlerine yakınlık ve uzaklıkları faktör analiziyle kümelenecek çok boyutlu ölçekleme analizi aracılığıyla kavramsal yapı haritası oluşturulmuştur. Bu analizle oluşturulan haritada, kullanılan anahtar kelimeler belirli bir düzlemde dağıtılır ve her bir anahtar kelimenin göreceli konumu ve anahtar kelimeler arasındaki yakınlığı gösterir. Birbirine yakın olan anahtar kelimeler bir küme oluşturur. Belirli bir anahtar kelime, kümenin merkezine ne kadar yakınsa ilgili konu veya literatür açısından o kadar önemlidir (Bilginer Özsaatçı, 2022: 3184).

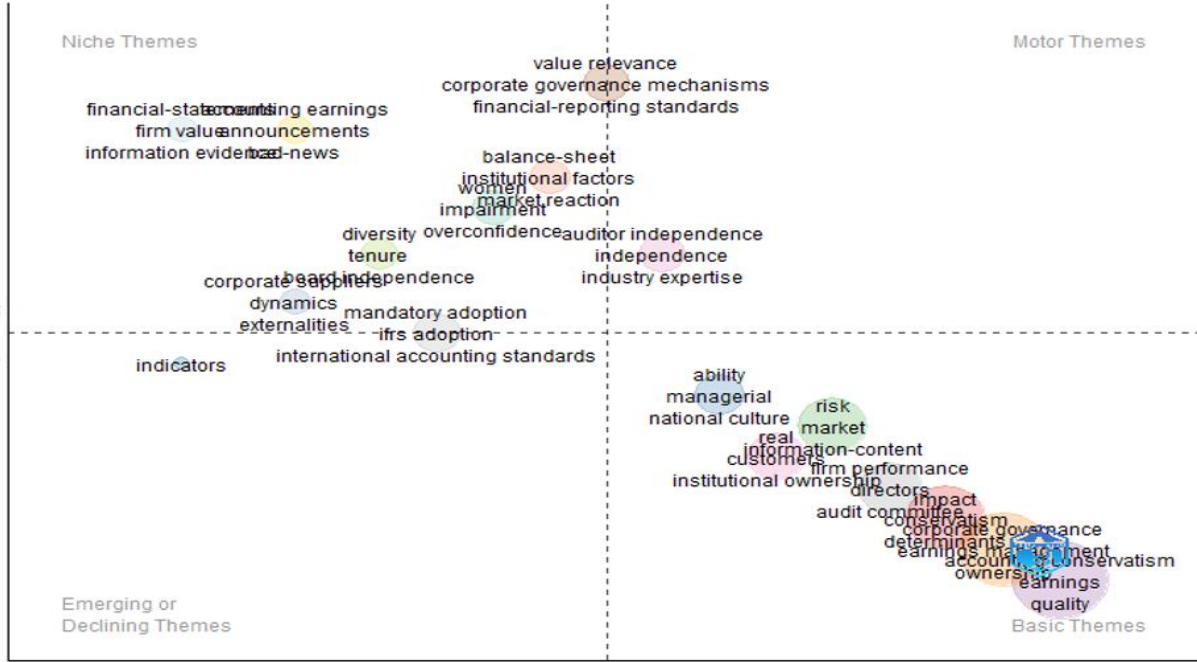

Şekil 10. Anahtar Kelimelerden Oluşturulan Kavramsal Yapı Haritası

Şekil 10'da görüldüğü üzere muhasebede ihtiyatlılık konusunda oluşturulan kavramsal yapının sadece bir ana kümelenemeden meydana geldiği anlaşılmaktadır. Söz konusu ana kümenin, ele alınan konudan dolayı daha çok muhasebede ihtiyatlılık konularından oluştuğu ve dolayısıyla bu kavram en merkezi konumda görülmektedir. Ayrıca kümelene içinde çeşitli kavramların olduğu görülmektedir.

Şekil 11'de anahtar kelimeler kapsamında oluşturulan tematik analiz gösterilmektedir. Tematik analiz, ele alınan konunun entelektüel yapısını görsel olarak temsil eder. Bunun için ağlar ve bağlantılar kullanılmaktadır. Ağlar kavramları temsil ederken, bağlantılar ise kavramlar aralarındaki ilişkiyi göstermektedir. Haritanın sağ üst köşesinde yer alan motor temalar, alanının yapılandırılmasında önemli temalardır. Hem merkezi hem de yaygın olan kelimeler motor temalarda yer almaktadır. Bu bölgede çıkanlar birlikte ve diğer makalelerde çok kullanılmaktadır. Haritanın sağ alt tarafında bulunan temel temalar önemli olmakla birlikte motor temalarla olan ilişki düzeyi düşüktür. Burada yer alan kelimelerin merkeziliği yüksek ve yoğunluğu düşüktür. Sol alt köşede ise kaybolan ya da yeni ortaya çıkan temalar yer almaktadır. Bu bölgede yoğunluk ve merkezilik düşüktür. Sol üst kısımda marjinal önemi olan niş temalar mevcuttur. Burada daha

az çalışan niş temaları yer almaktadır. Bu temaların yoğunlukları yüksek, merkezilikleri düşüktür (Özkan ve Gümüş, 2023: 655-656).

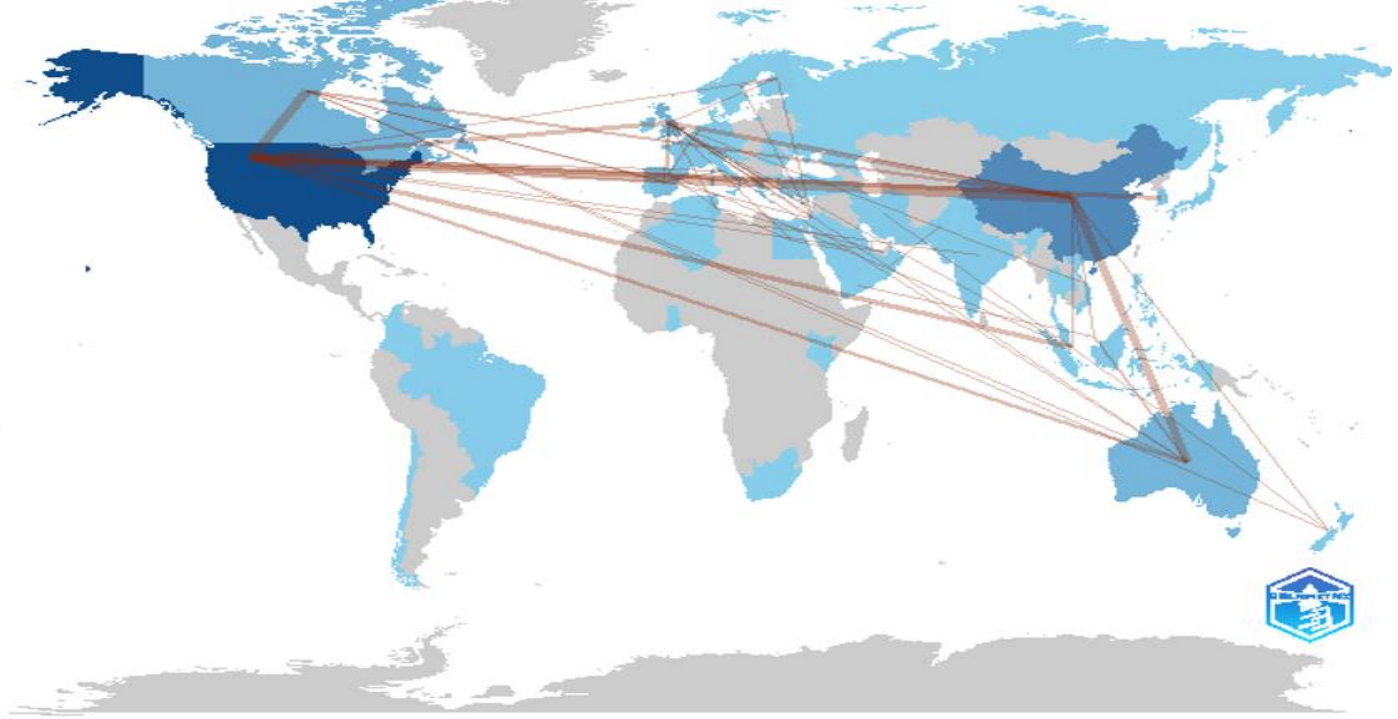
Şekil 11. Anahtar Kelimelerin Tematik Analizi

Şekil 11’de görüldüğü üzere, muhasebede ihtiyatlılık konusunda “kazanç yönetimi”, “kurumsal yönetim”, “firma performansı”, “kazanç kalitesi”, “sahiplik” gibi kavramların muhasebede ihtiyatlılık konusunda alanın en önemli ve güncel konuları olduğu söylenebilir. Şekil 12’de anahtar kelimelerin tematik evrimi sunulmuştur. Zaman dilimi kesme noktası olarak 2001-2018 ve 2019-2024 olmak üzere iki zaman diliminde anahtar kelimelerin değişimleri gösterilmiştir.

Şekil 12. Anahtar Kelimelerin Tematik Evrimi

Şekil 12’de görüldüğü üzere 2001-2018 ve 2019-2024 yılları arasında muhasebede ihtiyatlılık konusunda ele alınan konularda değişiklik olduğu görülmektedir. Uluslararası alanda ortak yazarlı makalelerin hangi ülkeler arasında yapıldığını belirlemek amacıyla Şekil 13’te ülke bazında ortak yazarlar haritası oluşturulmuştur. Daha sonra ise Tablo 12’de uluslararası alanda en fazla ortak çalışma yapan ilk 10 ülkenin ortak çalışma sayıları sunulmuştur.

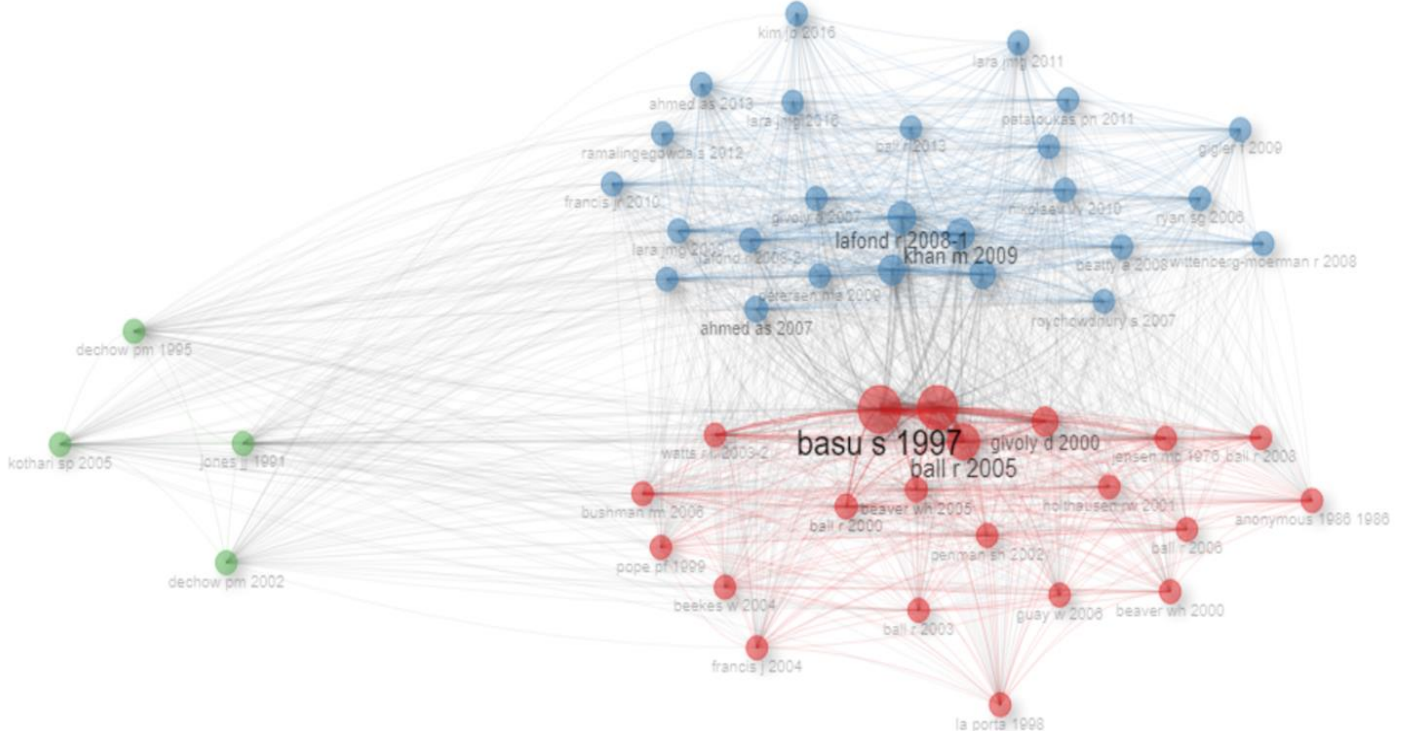
Şekil 13. Uluslararası Alanda Ortak Yazarlar (İş Birliği) Haritası

Tablo 12. Uluslararası Alanda Ortak Yazarların (İş Birliği) Makale Sayıları

Ülke 1	Ülke 2	Makale Sayısı
USA	CHINA	53
USA	CANADA	26
CHINA	AUSTRALIA	17
CHINA	UNITED KINGDOM	13
USA	SINGAPORE	12
USA	UNITED KINGDOM	11
USA	KOREA	9
CHINA	CANADA	7
AUSTRALIA	MALAYSIA	6
USA	AUSTRALIA	5

Şekil 13 ve Tablo 12’de görüldüğü üzere uluslararası alanda en çok ortak çalışmanın ABD ve Çin (53), daha sonra ise ABD ve Kanada (26) arasında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca en fazla ortak çalışma yapan ilk 10 ülkenin 6’sında ABD’nin olduğu görülmektedir. Çalışma kapsamında incelenen makalelerin entelektüel yapısını belirlemek için ortak

atıf ağ analizi yapılmıştır. Ortak atıf, bir makalede birlikte atıf yapılan iki yayın olarak tanımlanabilir. Bu analizde farklı iki çalışmanın farklı çalışmalarda birlikte atıf yapılma sıklığı belirlenmektedir. Yani görselde yer alan yazarlar arasındaki ilişkinin kuvveti birlikte atıf yapılma sıklığıyla doğru orantılıdır (Bilginer Özsaatci, 2022: 3188). Ortak atıf ağ analizini belirlemek amacıyla Şekil 14’te ortak atıf analiz haritası oluşturulmuştur.

Şekil 14. Ortak Atıf Ağ Analizi

Şekilde 14’te görüldüğü üzere araştırma kapsamında incelenen makalelerin üç kümede yoğunlaştığı görülmektedir. Kırmızı kümede en güçlü bağlantının Basu (1997) ve Ball (2005) arasında olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle bu yazarların farklı makalelerde birlikte atıf yapılma sıklıkları diğer yazarlara göre daha fazla olduğu söylenebilir. Mavi kümede ise Lafond (2008) ve Khan (2009) arasında olduğu görülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

İhtiyatlılık kavramı finansal raporlama sürecinin en önemli unsurlarından birisidir. Bu sebeple her geçen gün araştırmacıların daha fazla ilgisini çeken bir konu olmaktadır. Araştırma kapsamında muhasebede ihtiyatlılık konusunda yapılan uluslararası çalışmalar bibliyometrik analiz yöntemi ile bilimsel haritalama yapılarak incelenmiştir. Bu yöntem sayesinde mevcut çalışmalar matematiksel ve istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Bibliyometrik analiz yöntemi sayesinde muhasebede ihtiyatlılık kavramı konusunda yapılan çalışmaların araştırma özellikleri, trendleri ve eğilimleri belirlenmiştir. Araştırma kapsamında Web of Science (WoS) veri tabanından “accounting conservatism” anahtar kelimesi kullanılarak 896 dokümana ulaşılmıştır. Daha sonra dergi türü, yayın dili ve doküman türü gibi kısıtlar uygulanarak araştırma kapsamında incelenecek 730 makale tespit edilmiştir. Veriler “bibliometrix” paketi ve “biblioshiny” uygulaması ile analiz edilerek araştırmanın bulguları elde edilmiştir. Elde edilen bulguların, araştırmacılara

bir bakış açısı sunarak yapacakları çalışmaların konu başlıkları ve anahtar kelime tercihlerini belirlemede bir rehber olacağı düşünülmektedir.

Muhasebede ihtiyatlılık konusunda 2001-2024 yılları arasında yazılmış makalelerin analizi sonucu elde edilen bulgulara göre; toplam 730 adet makalenin olduğu, bunların 170 farklı dergide yayınlandığı, makalelerin ortalama alıntı sayısının 33,38 olduğu, toplamda 18.618 kaynak ve 1.020 anahtar kelime kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca makaleler 106'sı tek yazarlı olmak üzere toplam 1.424 yazar tarafından yazılmıştır. Makalelerin büyük bir çoğunluğunun birden fazla yazarlı çalışmalar olduğu görülmektedir. Araştırmacıların tek yazarlı çalışmalara yönelmeleri konusunda bir eksiklik söz konusudur. Makalelerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde elde edilen bulgular sonucunda 2003 yılında hiç yayın yapılmamış, 2001 ve 2004'te 1'er defa yayın yapılmış, en çok yayın yapılan yıl ise 80 makale ile 2023 yılı olmuştur. Bulgulara göre muhasebede ihtiyatlılık konusunda yazılan makalelerin yıllar itibarıyla artış gösterdiği tespit edilmiştir. Bu eğilimin devam edeceği düşüncesiyle muhasebede ihtiyatlılığın ilerleyen süreçlerde daha da önemli bir konu olma ihtimali güçlenmektedir. Makalelerin atıf sayısına göre dağılımı incelendiğinde yıllık ortalama atıf sayısının 28,17 ve toplamda ise 676 atıf sayısının mevcut olduğu 2001 yılı en verimli yıl durumundadır. En fazla yayının yapıldığı dergiler kapsamındaki değerlendirmede "Journal of Business Finance & Accounting" 45, "Accounting Review" 37 ve "Contemporary Accounting Research" 36 yayın ile ilk üç sırada yer almaktadır. Makalelerin yayınladığı dergilerin bu konuda almış oldukları atıf sayıları dağılımında "Journal of Accounting & Economics" 6.674, "Accounting Review" 4.405, "Journal of Financial Economics" 2.255 şeklinde sıralanmaktadır. Dergilerin yerel etkinliğinin incelenmesi sonucunda, "Journal of Accounting & Economics" dergisinin 2001 yılında yayınladığı makalelerin almış olduğu atıflar dikkat çekmektedir. Muhasebede ihtiyatlılık konusunda en fazla yayın yapan yazarlardan 13 adet makaleyle "Lobo Gerald J." ilk sırada yer alırken ardından 11 adet makale ile "Garcia Osma Beatriz" ve üçüncü sırada ise 10 adet makale ile "Penalva Fernando" yer almaktadır. Yazarların etkinliği ve verimliliği incelendiğinde h_index değerleri en yüksek olan yazarlar sırasıyla "Garcia Osma Beatriz", "Lobo Gerald J.", ve "Penalva Fernando"dur. Konu ile ilgili yayın yapan yazarların bağlı oldukları kurumlara ait yazar sayısında University Houston (26) ilk sırayı alırken, ardından 20'ser yazar sayısı ile University California Berkeley, University Navarra, University Sfax gelmektedir. Muhasebede ihtiyatlılık konusunda en çok yayının yapıldığı ilk beş ülke sırasıyla; ABD 252, Çin 112, Avustralya 38, Kanada 38 ve Birleşik Krallık 34'tür. Bu beş ülke haricinde önemi her geçen gün artan muhasebede ihtiyatlılık konusunda başta Türkiye olmak üzere daha fazla yayının yapılması gerekmektedir. Uluslararası alanda en çok atıf alan makaleler incelendiğine "Barth Mary E." (2001) tarafından "Journal of Accounting and Economics" dergisinde yayınlanan "The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view" başlıklı makale ilk sırada yer almaktadır. Uluslararası alanda en çok işbirliği yapan ülkeler konusunda ise ABD-Çin arasında 53 ve ABD-Kanada arasında 26 ortak çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca ABD'nin, ilk 10 sırada yer alan ortaklıklar listesinde 6 ülke ile ortak çalışma yaptığı görülmektedir. Ülkeler arasındaki ortak çalışmalar uluslararası alanda bilgi alışverişini etkinleştireceğinden hem bilimsel çalışmaların gelişmesinde hem de muhasebede ihtiyatlılık konusunun uygulamasında ortaya çıkabilecek sorunların çözümünde farklı bakış açıları sunacaktır.

Analiz sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, uluslararası alanda muhasebede ihtiyatlılık konusuna olan ilginin yıllar itibariyle arttığını ve araştırmacıların konuyla ilgili daha çok yayın yapma eğiliminde oldukları görülmektedir. Buna rağmen ülkemizde bu ilginin ve çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca ülkemizde muhasebede ihtiyatlılık konusunda bibliyometrik bir incelemede yapılmamıştır. Bu kapsamda konuyla ilgili gelecekte yapılacak çalışmalarda çeşitli özellikler dikkate alınarak çalışmanın genişletilmesi önerilebilir. Araştırmacılar muhasebede ihtiyatlılık konusundaki çalışmaları farklı veri tabanlarında inceleyerek ya da farklı değişkenler, anahtar kelimeler ve sınırlandırmalar kapsamında veri tabanları incelenerek literatürdeki boşluğu gidermek amacıyla özgün çalışmalar yapabilirler. Bu çalışmanın muhasebede ihtiyatlılık konusunda genel bir değerlendirme sunması ve konuyla ilgili araştırma yapacaklara rehber olması düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, N. ve Aydın, H. (1987). *Muhasebe Teorileri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aktürk, A. (2008). *Muhasebede ihtiyatlılık kavramı ve İMKB ulusal sınaî endeksinde işlem gören işletmeler üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Alkan, G. (2014). Türkiye’de muhasebe alanında yapılan lisansüstü tez çalışmaları üzerine bir araştırma (1984-2012). *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 61, 41-52.
- Arslan, E. (2022). Sosyal bilim araştırmalarında VOSviewer ile bibliyometrik haritalama ve örnek bir uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (Özel Sayı 2), 33-56.
- Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
- Ball, R. ve Shivakumar, L. (2005). Earnings quality in UK private firms: Comparative loss recognition timeliness. *Journal of Accounting and Economics* 39: 83-128.
- Basu, S. (1997). The conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 24(1), 3-37.
- Basu, S., Hwang, L. ve Jan, C. (2001). Differences in Conservatism between Big Eight and Non-Big Eight Auditors. Erişim linki: <http://ssrn.com/abstract=2428836>.
- Bilginer Özsaatçı, F. G. (2022). Sosyal medya pazarlaması alanındaki yayınların bibliyometrik analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(4), 3177-3192.
- Chen, L. H., Folsom, D., Paek, W. ve Sami, H. (2014). Accounting conservatism, earnings persistence, and pricing multiples on earnings. *Accounting Horizons*, 28(2), 233-260.
- Dursun, N. N. (2007). *Varlıklarda değer düşüklüğü standardı kapsamında uluslararası finansal raporlama standartlarını uygulayan işletmelerde karşılaşılan sorunlar* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ertuğrul, A. N. (2014). Geleneksel muhaseben uluslararası finansal raporlamaya geçişte ihtiyatlılık kavramı. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1, 215-227.
- Kurt, Y. (2021). İhtiyatlılık ilkesinin finansal sürdürülebilirlik üzerindeki etkisi: BİST uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ağustos 2021 Özel Sayı, 375-396.
- Özkan, Ö. ve Gümüş, A. (2023). Muhasebe tarihi üzerine bir bibliyometrik inceleme. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(28), 624-661.
- Sevilengül, O. (2010). *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitapevi, 11.Baskı.
- Yücememiş, B. T. ve Altınışik, E. Ö. (2022). Bilim haritalama teknikleri açısından merkez bankacılığı yayınları. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 14(26).
- Zhong, Y. (2017). Accounting conservatism: A literature review. *Australian Accounting Review*, 27(2), 195-213.

EXTENDED SUMMARY

Conservatism in accounting is an important issue in the accounting literature. Because scientific studies, intellectual discussions, and solution proposals on the subject may come to the agenda of scientific studies more. Increasing number of scholarly works that address the issue of conservatism in accounting and develop recommendations may guide the necessary regulations by keeping the issue on the agenda of both regulatory bodies and decision makers. In addition, it becomes important to examine the studies in which the concept of conservatism in accounting is included in the international literature and to examine the studies and authors that are important from various perspectives. For this reason, it is important to reveal the quantitative view of the studies by bibliometric analysis method. When the literature is examined, it seems that there are various issues in the field of accounting and auditing in general. However, no study on bibliometric analysis of studies on conservatism in accounting has been found in the literature. In addition, there are many gaps in terms of the field of study on accounting conservatism. The aim of this study is to provide a perspective on the direction of the literature by determining the intellectual structure of the subject and its current and future trends with the data obtained by bibliometric analysis of scientific studies on accounting conservatism using certain parameters. Within the scope of the study, the data from 730 articles on accounting conservatism between 2001 and 2024 were used in the Web of Science (WoS) database on 06.10.2024. The bibliometrix package and biblioshiny application in R software were used to analyze the data.

Within the scope of the research, firstly, general information about the articles are given. Then, the distribution of the articles by years, the distribution of the total number of citations by years, the journals with the most publications, the top 10 journals with the most citations and the distribution of the number of citations, the local effectiveness of the journals, the top 20 authors with the most publications, the productivity of the authors over time, the productivity/effectiveness of the authors, the institutions to which the authors are affiliated, the productivity of the institutions over time were examined respectively. In addition, countries with the highest number of publications and total number of citations - average number of citations per publication, most cited articles in the international arena, distribution of the most frequently used keywords, density map of the frequency of use of keywords, keyword trends, co-occurrence network created from keywords, conceptual structure map created from keywords, thematic analysis of keywords, international co-author (collaboration) map, number of articles by international co-authors (collaboration) and co-citation network were analyzed. As a result of the analysis, it was determined that the number of publications on accounting conservatism has increased over the years. Journal of Accounting & Economics and Accounting Review are among the most influential journals in the field. It was also determined that Lobo Gj. and Garcia Osma B. are the authors with the highest number of publications, and the University of Houston and the University of California Berkeley are among the top institutions they are affiliated with. Earnings management, corporate

governance and financial performance are among the most frequently used keywords. It is found that the most international collaborations on this subject are between the USA and China.

Yazar Beyanı | Author's Declaration

Finansal Destek | Financial Support: Selim CENGİZ, Göksel ÇELEBİ ve Mustafa Şükrü DİLSİZ, bu çalışmanın araştırılması, yazarlığı veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır. | *Selim CENGİZ, Göksel ÇELEBİ and Mustafa Şükrü DİLSİZ who is the author has not received any financial support for the research, authorship, or publication of this study.*

Yazarların Katkıları | Authors's Contributions: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır. | *The authors contributed equally to the study.*

Çıkar Çatışması/Ortak Çıkar Beyanı | The Declaration of Conflict of Interest/Common Interest: Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması veya ortak çıkar beyan edilmemiştir. | *No conflict of interest or common interest has been declared by the author.*

Etik Kurul Onayı Beyanı | The Declaration of Ethics Committee Approval: Çalışmanın herhangi bir etik kurul onayı veya özel bir izne ihtiyacı yoktur. | *The study doesn't need any ethics committee approval or any special permission.*

Araştırma ve Yayın Etiği Bildirgesi | The Declaration of Research and Publication Ethics: Yazarlar, makalenin tüm süreçlerinde Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyduğunu ve verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığını, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin ve editör kurulunun hiçbir sorumluluğunun olmadığını ve bu çalışmanın Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nden başka hiçbir akademik yayın ortamında değerlendirilmediğini beyan etmektedir. | *The author declares that he/she complies with the scientific, ethical, and quotation rules of Tarsus University Journal of The Faculty of Economics and Administrative Sciences in all processes of the paper and that he/she does not make any falsification of the data collected. In addition, he/she declares that Tarsus University Journal of The Faculty of Economics and Administrative Sciences and its editorial board have no responsibility for any ethical violations that may be encountered, and that this study has not been evaluated or published in any academic publication environment other than Tarsus University Journal of The Faculty of Economics and Administrative Sciences.*